

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Γενικό Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 1/2015
Λουξεμβούργο, 8 Ιανουαρίου 2015

Απόφαση στην υπόθεση T-58/13
Club Hotel Loutraki AE κ.λπ. κατά Επιτροπής

Το αποκλειστικό δικαίωμα του ελληνικού οργανισμού στοιχημάτων για την εκμετάλλευση 35 000 ηλεκτρονικών παιγνιομηχανημάτων και 13 τυχερών παιγνίων δεν συνιστά κρατική ενίσχυση

Στην Ελλάδα, η οργάνωση και η εκμετάλλευση των τυχερών παιγνίων και των δελτίων στοιχημάτων έχουν ανατεθεί στην ανώνυμη εταιρία ΟΠΑΠ (Οργανισμό προγνωστικών αγώνων ποδοσφαίρου) ¹.

Το 2011, οι ελληνικές αρχές κοινοποίησαν στην Επιτροπή δύο μέτρα υπέρ του ΟΠΑΠ ²:

- τη χορήγηση, για περίοδο δέκα ετών λήγουσα το 2022, **αποκλειστικής άδειας** για την εκμετάλλευση **35 000 ηλεκτρονικών παιγνιομηχανημάτων** έναντι τέλους 560 εκατομμυρίων ευρώ («συμφωνία περί ηλεκτρονικών παιγνιομηχανημάτων»).
- τη **δεκαετή παράταση ισχύος** (από το 2020 έως το 2030) των αποκλειστικών δικαιωμάτων για την εκμετάλλευση **δεκατριών τυχερών παιγνίων με οποιοδήποτε μέσο**, κατόπιν «προσθήκης» στη συναφθείσα το 2000 σύμβαση μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου και του ΟΠΑΠ, έναντι κατ' αποκοπήν ποσού 375 εκατομμυρίων ευρώ και τέλους 5 % επί των μελλοντικών ακαθαρίστων εσόδων.

Τον Απρίλιο του 2012, πολλοί φορείς εκμεταλλεύσεως καζίνων στην Ελλάδα κατέθεσαν καταγγελία ενώπιον της Επιτροπής, επειδή η συμφωνία περί ηλεκτρονικών παιγνιομηχανημάτων συνεπαγόταν τη χορήγηση στον ΟΠΑΠ κρατικής ενισχύσεως ασύμβατης με την εσωτερική αγορά. Υποστήριζαν ότι το Ελληνικό Δημόσιο θα μπορούσε να εισπράξει ποσό μεγαλύτερο των 560 εκατομμυρίων ευρώ αν είχε χορηγήσει πλέον της μίας άδειας για την εκμετάλλευση των ηλεκτρονικών παιγνιομηχανημάτων και είχε οργανώσει διεθνή δημόσιο διαγωνισμό για την ανάθεσή της.

Με την από 3 Οκτωβρίου 2012 ³ απόφαση, η Επιτροπή απέκλεισε την ύπαρξη πλεονεκτήματος ⁴ εφόσον το Ελληνικό Δημόσιο είχε εγγυηθεί στον ΟΠΑΠ μόνον την ελάχιστη απόδοση που είναι αναγκαία σε μεσαία επιχείρηση για την κάλυψη του κόστους λειτουργίας και χρηματοδοτήσεως. Για να καταλήξει στο συμπέρασμα αυτό, η Επιτροπή καθόρισε την καθαρή παρούσα αξία της

¹ Ο ΟΠΑΠ είναι ανώνυμη εταιρία, εισηγμένη στο Χρηματιστήριο Αθηνών, στην οποία ανατέθηκε η οργάνωση και η εκμετάλλευση των στοιχημάτων για περίοδο είκοσι ετών, μέχρι το 2020. Η συμμετοχή του Ελληνικού Δημοσίου στον ΟΠΑΠ πωλήθηκε τον Οκτώβριο του 2013.

² Υπενθυμίζεται ότι, με την απόφαση της 24ης Ιανουαρίου 2013 ([C-186/11 και 209/11](#), Stanleybet International Ltd, William Hill Organization Ltd, William Hill Plc και Sportingbet Plc κατά Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών, Υπουργού Πολιτισμού, παρισταμένου του ΟΠΑΠ, βλ. επίσης [Ανακοινωθέν Τύπου](#)), το Δικαστήριο έκρινε ότι το δίκαιο της Ένωσης θέτει όρια στο αποκλειστικό δικαίωμα του ΟΠΑΠ να οργανώνει και να εκμεταλλεύεται τα τυχερά παίγνια στην Ελλάδα. Αν παρά ταύτα το κράτος μέλος εκτιμά ότι η ελευθέρωση της αγοράς αυτής θα αντέβαινε στο επίπεδο προστασίας των καταναλωτών και της κοινωνικής τάξεως το οποίο το κράτος αυτό σκοπεύει να διασφαλίσει, μπορεί, κατά το Δικαστήριο, να περιοριστεί στη μεταρρύθμιση του μονοπωλίου, ιδίως διά της υποβολής του σε αποτελεσματικό και αυστηρό έλεγχο.

³ Απόφαση C(2012) 6777 τελικό, σχετικά με την κρατική ενίσχυση SA 33 988 (2011/N) – Ελλάδα – Λεπτομέρειες της επεκτάσεως του αποκλειστικού δικαιώματος του ΟΠΑΠ να λειτουργεί δεκατρία τυχερά παίγνια και χορήγηση αποκλειστικής άδειας για την εκμετάλλευση 35 000 ηλεκτρονικών παιγνιομηχανημάτων για περίοδο δέκα ετών.

⁴ Κατά το άρθρο 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ.

συμφωνίας περί ηλεκτρονικών παιγνιομηχανημάτων⁵ και της προσθήκης (λαμβανομένης υπόψη της εύλογης αποδόσεως της αγοράς υπέρ του ΟΠΑΠ) και συνέκρινε, στη συνέχεια, την αξία αυτή με το καταβαλλόμενο από τον ΟΠΑΠ τέλος.

Στην απόφασή της η Επιτροπή εξέτασε χωριστά τη συμφωνία περί ηλεκτρονικών παιγνιομηχανημάτων και την προσθήκη και πραγματοποίησε κοινή ανάλυση, δεδομένου ότι οι δύο συμφωνίες είχαν κοινοποιηθεί μαζί από τις ελληνικές αρχές, αφορούσαν την ταυτόχρονη χορήγηση αποκλειστικών δικαιωμάτων στην ίδια εταιρία για πολύ παρεμφερείς δραστηριότητες και λαμβανομένης υπόψη της προοπτικής της αναγγελθείσας ιδιωτικοποίησης του ΟΠΑΠ στο άμεσο μέλλον. Για να εκτιμηθεί το συμβατό της συμφωνίας περί ηλεκτρονικών παιγνιομηχανημάτων με το δίκαιο του ανταγωνισμού, η Επιτροπή στηρίχθηκε σε προσκομισθείσα από τις ελληνικές αρχές μελέτη, η οποία διεξήχθη βάσει προβολών των υπολογιζόμενων πωλήσεων από ανεξάρτητη εταιρία, ειδικευμένη στον τομέα των στοιχημάτων. Η Επιτροπή διαπίστωσε ότι ο ΟΠΑΠ κατέβαλε υψηλότερο της πραγματικής αξίας τίμημα για την προσθήκη.

Στις συζητήσεις μεταξύ της Επιτροπής και των ελληνικών αρχών, κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας, οι ελληνικές αρχές ανέλαβαν τη δέσμευση να θεσπίσουν συμπληρωματική εισφορά⁶ επί του αρχικώς προβλεπόμενου για τη συμφωνία περί ηλεκτρονικών παιγνιομηχανημάτων τέλους.

Κατά συνέπεια, η Επιτροπή εκτίμησε ότι, μετά την τροποποίηση της αρχικής κοινοποίησης, ο ΟΠΑΠ θα κατέβαλε στο Ελληνικό Δημόσιο ποσό μεγαλύτερο της από κοινού αξίας των χορηγούμενων με τη συμφωνία περί ηλεκτρονικών παιγνιομηχανημάτων και την προσθήκη αποκλειστικών δικαιωμάτων. Επομένως, συνήγαγε ότι οι συμφωνίες αυτές δεν χορηγούν πλεονέκτημα στον ΟΠΑΠ.

Οι φορείς εκμεταλλεύσεως καζίνων άσκησαν ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης προσφυγή κατά της αποφάσεως της Επιτροπής. Διατείνονται ότι, πρώτον, η Επιτροπή ενήργησε κατά κατάχρηση εξουσίας μη κινώντας την τυπική διαδικασία έρευνας, δεύτερον, ότι αθέτησε την υποχρέωσή της αιτιολογήσεως και προσέβαλε το δικαίωμα για χρηστή διοίκηση, τρίτον, ότι παραβίασε το δικαίωμα για αποτελεσματική δικαστική προστασία και, τέταρτον, δεν εκτίμησε ορθώς το ζήτημα της υπάρξεως πλεονεκτήματος για τον ΟΠΑΠ.

Με τη σημερινή απόφασή του, το Γενικό Δικαστήριο υπενθυμίζει, κατ' αρχάς, ότι η Επιτροπή είναι αρμόδια να εκδώσει, μετά το προκαταρκτικό στάδιο της έρευνας, απόφαση με την οποία, ενώ διαπιστώνει τη μη ύπαρξη κρατικής ενισχύσεως, επισημαίνει τις δεσμεύσεις που έχει αναλάβει το κράτος μέλος. Η Επιτροπή μπορεί επίσης να αρχίσει διάλογο με το κράτος και να προσαρμόσει τη θέση της σε σχέση με τα επιτευχθέντα αποτελέσματα, χωρίς η προσαρμογή αυτή να τεκμηριώνει την ύπαρξη σοβαρών δυσχερειών. Το Γενικό Δικαστήριο διαπιστώνει ότι, κατά την εκτίμησή της των κοινοποιηθέντων μέτρων, η Επιτροπή δεν αντιμετώπισε σοβαρές δυσχέρειες και, επομένως, δεν υποχρεούνταν να κινήσει την τυπική διαδικασία έρευνας της ενισχύσεως.

Εξάλλου, το Γενικό Δικαστήριο καταλήγει ότι η απόκρυψη οικονομικών αριθμητικών στοιχείων στο μη απόρρητο κείμενο της προσβαλλομένης αποφάσεως δεν εμπόδισε τους φορείς εκμεταλλεύσεως καζίνων να αντιληφθούν τη συλλογιστική της Επιτροπής ή να αμφισβητήσουν ενώπιον δικαστηρίου την απόφαση και δεν εμπόδισε περαιτέρω το Γενικό Δικαστήριο να ασκήσει τον δικαστικό του έλεγχο στο πλαίσιο της υπό κρίση προσφυγής. Συνεπώς, δεν παραβιάστηκαν τα δικαιώματα των προσφευγόντων για αποτελεσματική δικαστική προστασία και εκπληρώθηκε η υποχρέωση αιτιολογήσεως της Επιτροπής.

Τέλος, το Γενικό Δικαστήριο κρίνει ότι οι φορείς εκμεταλλεύσεως καζίνων δεν απέδειξαν ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο αναλύοντας από κοινού τη συμφωνία περί

⁵ Η χρησιμοποιηθείσα μέθοδος ήταν η μέθοδος των προεξοφλημένων ταμειακών ροών («discounted cash flows»), υπολογισθείσα βάσει των αναμενόμενων εσόδων και δαπανών που προκύπτουν από τη μελλοντική εκμετάλλευση των διαφόρων παιγνίων.

⁶ Πρόκειται για συμπληρωματική εισφορά 5 % επί του ακαθάριστου προϊόντος των παιγνίων, το οποίο προκύπτει από την εκμετάλλευση των ηλεκτρονικών παιγνιομηχανημάτων όταν το προϊόν αυτό υπερβαίνει ένα συγκεκριμένο ανώτατο όριο, υπολογιζόμενο βάσει των ημερησίων εσόδων ενός εκάστου ηλεκτρονικού παιγνιομηχανήματος.

ηλεκτρονικών παιγνιομηχανημάτων και την προσθήκη, καθόσον οι δύο αυτές συμφωνίες συνήφθησαν ταυτόχρονα με τον ΟΠΑΠ ενόψει της ιδιωτικοποίησής του.

Συνεπώς, το Γενικό Δικαστήριο απορρίπτει την προσφυγή στο σύνολό της και επιβεβαιώνει την απόφαση της Επιτροπής.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Κατά της αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου μπορεί να ασκηθεί αναίρεση, περιοριζόμενη σε νομικά ζητήματα, ενώπιον του Δικαστηρίου, εντός δύο μηνών από της κοινοποίησής της.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η προσφυγή ακυρώσεως αποσκοπεί στην ακύρωση πράξεων των οργάνων της Ένωσης που αντιβαίνουν στο δίκαιο της Ένωσης. Υπό ορισμένες προϋποθέσεις, τα κράτη μέλη, τα όργανα της Ένωσης και οι ιδιώτες μπορούν να ασκήσουν προσφυγή ακυρώσεως ενώπιον του Δικαστηρίου ή του Γενικού Δικαστηρίου. Αν η προσφυγή είναι βάσιμη, η πράξη ακυρώνεται. Το καθού όργανο της Ένωσης οφείλει να καλύψει το ενδεχόμενο κενό δικαίου που δημιουργεί η ακύρωση της πράξεως.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημερώσεως, το οποίο δεν δεσμεύει το Γενικό Δικαστήριο

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582